

SKYDDSMASK PÅ! Bergman, Töllinoja och Edlund väntar ut ännu ett gaslarm. Nedan: Henriksson och Lönn underhåller kamraterna med musik.

- Rätt som det är kommer en svensk officer inspringande i skyddsrummet. Jag tänker va gött då får han omhändertaga rapportering och ordningen. Går fram till honom och talar om att han är högsta befäl i skyddsrummet. Tittar honom rakt in i ögonen och ser att han inte är kontaktbar. Han har en sådan panikångest. Lite otäckt att se faktiskt. Jag ruskar honom för att få kontakt men icke. Jag ger honom en örfil och skriker till han "skärp dig" då ser jag att han tittar på mig och talar om att han är rädd.

- Jag pratar med honom om vår utbildning och vår utrustning och att det inte är några konstigheter. Då kommer det! Han spyr i skyddsmasken! Skriker till honom håll andan. Jag får in två fingrar vid hakan och spyorna rinner ner över min arm. Vi löste situationen men det var riktigt otäckt att se en människa ha en sådan dödsångest.

I JWAYYA VAR STÄMNINGEN i vanlig ordning hög på Privatemässen, när ett av de sista larmen gick ut över högtalarsystemet. För en av kamraterna slutade kvällen med att han kräktes i sin skyddsmask.

- Jag var vittne till kräkningen. En av soldaterna fick i uppdrag att skölja masken och byta filter. Det var inte soldaten som kräktes som fixade sin mask, vittnar trossgruppchef Joakim Pohlman.

- Jag var på "job rotation" på MedCoy och hade druckit någon öl eller Seabreeze för mycket. Låg och sov djupt i min lånade säng. Jag var bokstavligen sömndrucken och orkade inte ta mig till anvisad plats, utan krängde bara på mig masken och somnade igen. Gissningsvis hade MedCoybefälen missat mig vid inräkningen på grund av att jag endast var tillfällig på den campen, berättar Rickard Sillrén:

- Jag vaknade med värkande rygglut några timmar senare och kände att jag låg på nåt hårt: skyddsmasken och mindes vagt att det varit larm.

En liknande händelse inträffade i pionjärernas barack, där gruppen tog på sig sina skyddsmasker enligt rutin.

- Plötsligt hör jag hur någon snarkar. Jag tror att det var Claesson som somnat med masken på, säger Joacim Bergman.

Livat var det också den lördagskväll som fältartisterna och Jerry Williams skulle uppträda i Jwayya. Enligt uppgift hade Jerry själv varit sugen på att åka ner – det osäkra läget till trots – men stoppades av Arméstaben, som inte ville riskera artisternas säkerhet. Jerry fick i stället komma ner och showa för 108:an.

- I kompaniets almanacka stod det ju fest den där lördagskvällen sen långt tillbaka. Kunde inte Jerka komma fick vi ju ta det som var näst bäst just då, vårt eget band uppe på kullen som började spela upp med ett jävla ös, berättar Bengt Karlsson.

TIONDE GASDYGNET. Kompanichefen kollar lägestavlan på Signal Center. Nedan: samling i ingenjörplutonens barack.

- Som vanligt duschade och rakade man sig tidigt på kvällen. Man ville ju vara beredd när Saddam satte igång med sina missiler. Framåt 22-tiden kom larmet om att Scudmissiler hade avlossats från Irak. Mässen tömdes snabbt och iväg till gasmasken och det "gastäta" rummet för en halvtimmes väntan. Missilen hade slagit ner någonstans i Israel som vanligt, och våra gasvarnare hade rapporterat in att kusten nu var klar.

Tillbaka på mässen började den riktiga festen, som ledde till att en av kamraterna fick hjälpas i säng. Efter cirka 30 minuters sömn var det dags igen: nytt larm.

- Nu hade ju vi en sådan tur att plutonens gastäta rum, videorummet, låg i samma "barre" som vi bodde i så vi slapp ju springa utomhus om det blev larm. Vår kamrat, som var mer än rund under fötterna sov och snarkade nu med helt öppen mun och hade inga planer på att vakna när vi knuffade och skrek på honom. Vi letar upp hans mask och sätter denna över huvudet samtidigt som vi slänger täcket över honom, så han får fortsätta och sova.

- Kaptenen räknar upp namnen i plutonslistan så alla är på plats och inte någon som somnat i något shelter. Vi skriker närvarande också när vår gode väns namn kommer upp. Med mask är det lite problem att se vem som svarar för vem. Dagen efter vid frukosten har vår vän fortfarande inte förstått att vi hade haft två gaslarm.

Vid minst ett tillfälle – den 22 januari – avbröts sändningen på den egna närradiokanalen Radio Nordic Star av gaslarm, varpå programledarna blev tvungna att dra på sig skyddsmaskerna och lämna studion.

Några dagar innan Gulfkriget hade all leave dragits in för bataljonen, vilket rasht förändrade planerna för några av kamraterna:

- Vi var fyra glada killar som fick leave precis innan det blev leavestopp. Efter att bataljonen inledde en sökoperation efter oss på Cypern så hittades vi i Israel och fick egen chaufför tillbaka till Libanon. Väl på campen gick det sen ett gaslarm till vår ära, då vi inte varit närvarande på de första larmen. Hörde bara ryktesvägen att det var för att vi skulle testas, vet ej om detta var sant eller inte, minns Kenneth Wändel.

DEN 2 FEBRUARI avgjordes bataljonsmästerskapet i stafett i Naqoura med en extra bonus i potten. Vid eventuell vinst hade nämligen major Nilsson lovat att hela gänget skulle få stanna kvar på "Feriecampen" över natten, vilket förstås var uppskattat efter några veckor med höjd beredskap.

Det blev inte bara vinst i stafetten utan en imponerande dubbelseger för Swed Eng Coy, vilket firades med pepparstek på Fadjas restaurang. Efter

GASMASK PÅ! Kompaniet övade flitigt för att kunna hantera en gasattack samt att snabbt sätta upp en saneringsbana i närområdet. Några veckor senare hade larmen blivit rutin och uppfattades mest som en tidstjuv.

middagen väntade sedan en konsert på Camp Carl Gustaf med svenska Ohlsson Band och Ghana Brass Band, som fått äran att hoppa in som ersättare för Jerry Williams.

- Stämningen var hög även utan Jerry, i alla fall tills larmet gick, minns Lill-QM, som senare under kvällen hamnade på den irländska officersmässen tillsammans med Fredrik Nord.

- Där bjöd en trevlig överste på öl och Irish coffee Bailey sufflet, det vill säga Baileys-bakelse. Vi blev kvar där tills nästa larm, då vi hastigt och lustigt fick kuta iväg till våra skyddsmasker. Beredskapen hade då sänkts så vi behövde inte ha maskerna med oss, det räckte att vi kunde komma åt dem inom fem minuter och det var väl vad det tog för oss...

- 34 år senare, när jag började planera den här boken, berättade Nord den här historien för mig. Och jag kom inte ihåg den... Jag sa att han måste ha blandat ihop mig med någon annan, men han stod på sig. Det var vi som var där. Han och jag. Det kändes så märkligt, hur kunde jag glömt bort detta? Men så en kväll satte jag mig och läste igenom alla brev som jag skickat hem till min mamma och som hon sparat i en mapp sedan dess. Och där fanns bland annat historien om den irländske översten med. Så Fredrik hade rätt!

FÖR ATT LUGNA ANHÖRIGA i Sverige skickade bataljonsledningen flera pressmeddelanden, men upplevde att de fick dåligt gehör från media:

"Under den sista veckan före Gulfkrigets utbrott och under själva kriget blev problemen med svensk massmedia omvända relativt september månad. Nu ville vi nå ut i massmedia, men intresset i Sverige var svagt", noterar Isberg i sin bok och konstaterar vidare att "den påtagliga oron bland de anhöriga i Sverige ledde också till en ökande oro bland många av bataljonens medlemmar".

Det ansträngda läget sammanfattades också i en av bataljonsstabens rapporter: "Enstaka fall av ångestkaraktär har fångats upp och stöttas. Terapi i smågrupper har genomförts för att förhindra reboundeffekter", det vill säga smitta av sig på andra bataljonsmedlemmar och eventuellt poppa upp i andra sammanhang.

Hotbilden mot FN-personal handlade också om så mycket mer än gas och missiler. Det allmänt osäkra läget i regionen påverkade i högsta grad Libanon och det talades om att gränsen mot Israel kunde bli en "andra front". Samtidigt började Lebanese Army bli synliga i området runt Tyr, som länge hade kontrollerats av Amal.

Utifrån denna lägesbild var det inte någon tvekan om att säkerheten alltid måste gå först. Endast de nödvändigaste transporterna tilläts lämna

HÖJD BEREDSKAP. Veckan innan Gulfkriget höjdes beredskapen på den svenska bataljonen. Endast de nödvändigaste transporterarna fick lämna campen och alltid med eskort. APC:erna hade från början namn och emblem efter olika asagudar. Dessa fick dock målas över i början av 106:an på order av bataljonsledningen.

campen, alltid med eskort. Över en natt blev stängslet runt campen så mycket högre.

Bertil Asklund minns ett av de första gaslarmen, när han ingick i larmstyrkan, redo att rycka ut och förbereda en saneringsplats. Så här i efterhand känns det nästan som en scen ur en film:

- Gaslarmet gick vid lunchtid. Hela HQ byggnaden var klädd i tätande plast, det var en sluss man gick in i så gasen inte skulle spridas inomhus. Jag, utav alla, blev uttagen att kontrollera om det var gas. Löjtnant Friberg pekade på mig och sa "Asklund: klä på dig gasutrustningen (en gigantisk plastsäck), radio och mask!". Jag svettades ymnigt och var beredd på att gå in i döden... Övriga på Signal tog farväl av mig och tog mig i hand och alla sade med myndig röst "lycka till".

- Jag snubblade ut genom HQ-husets utgång, genom slussen och nu var skyddsmasken så immig att jag knappt såg någonting. Väl ute på trappan hörde jag barn som ropade, skrattade och stojade. Det visade sig vara några barn som spelade fotboll på gatan utanför vakten. Jag hyperventilerade i min gasdräkt och mask så sikten var noll, allt var dimmigt. Barnens rop tystnade, de var nog i chock att se en inplastad soldat med skyddsmask. Jag lyfte på masken och tittade fånigt på fotbollsbarnen och meddelade via radion att allt var ok. Svetten rann och jag var glad att jag fortfarande levde och barnen fortsatte sitt fotbollsspelande. Senare blev ju larmen rutin...

DEN 29 JANUARI genomförde Israel sin första artilleriattack på flera år mot flyktinglägret Rashidiye, strax söder om Tyr, med minst fem döda palestinier. Samtidigt sköts 140 artillerigranater mot mål i Norbatt, som hämnd för att palestinska armed elements skjutit kaytuscharakter mot Israel och säkerhetszonen.

Ett par dagar senare fortsatte israelerna sin attack mot Rashidiye med över 130 granater, som sköts söderifrån med artilleri samt från patrullbåten, som regelbundet rörde sig upp och ner för kusten.

Från Sinaitornet och HQ-huset hördes de dova smällarna, som några sekunder senare följdes av rökpelare. Händelsen gjorde intryck på flera av oss, däribland Lennart Thålin:

- Jag satt och åt lunch när jag hörde smällar och såg rök vid kusten. Insåg att det måste vara israelerna, som bombar Rashidiye. Det var överkligt att se detta ske på nära håll och det var den hemskaste upplevelsen under min tid i Libanon – klart värre än alla gaslarm.